

Εκτύπωση**1821: ΟΙ ΜΕΓΑΛΕΣ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΙΚΕΣ ΩΡΕΣ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ****1821: Οἱ Μεγάλες καὶ Βασιλικές Ὑρες τοῦ Ἔθνους**

Τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνούσσων κ. Μάρκου

«Ἡμεῖς διὰ τὸν Σταυρόν

ἀνδρείως ὑπερμαχόμεθα»

(Ἀνδρέας Κάλβος)

Εὐλογημένη ἡ Βασιλεία τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τῆς μιᾶς Ἁγίας, Ὁμοουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος, διότι μᾶς ἐχάρισε καὶ τό σωτήριο ἔτος 2021. Καὶ δοξάζομεν τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ τὴν δύναμιν καὶ Πνεύματος Ἁγίου ὑμνοῦμεν τὴν ἐξουσίαν, διότι κατὰ τό σωτήριο ἔτος 2021 ἐορτάζομεν τὴν ἐπέτειον τῶν διακοσίων ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας τὴν 25^η Μαρτίου 1821, ὁ ὁποῖος ἔγινε *«γιά τοῦ Χριστοῦ τὴν Πίστιν τὴν Ἁγίαν καὶ τῆς Πατρίδος τὴν Ἐλευθερίαν»* (Γεώργιος Κλεάνθης ὁ Σάμιος).

Ἀξία μεγάλου ἐορτασμοῦ γιά κάθε ἄνθρωπο, ἰδίως γιά κάθε Χριστιανό ἢ ἀναγγελθεῖσα τὴν ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου σωτηρία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ τὸν πνευματικό θάνατο, διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ καθόλου μυστηρίου τῆς θείας Οἰκονομίας.

Ἀλλά καὶ ἀξία μεγάλου πανηγυρισμοῦ γιά κάθε ἐλεύθερο Ἕλληνα ἢ ἀπαρχή τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους ἀπὸ τοῦ μακραιώνος ζυγοῦ, ὅμοιον τοῦ ὁποῖου δέν ἀναφέρει ἡ Ἱστορία, καὶ ἡ ἀποκατάσταση τῆς ἐλευθερίας, ἢ ὁποία ὑπῆρξεν πάντοτε τό ἀνώτερον ἐθνικόν ἰδεῶδες, καὶ γιά τὴν ὁποία διετυπώθη τό σύνθημα «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ἢ ΘΑΝΑΤΟΣ».

Χριστιανοί μου, Ἕλληνες!

Ὁ Ἕλληνας, τό θαῦμα αὐτό τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας, ἀπὸ τά πρῶτα ἴχνη τῆς ἐμφανίσεώς του σέ αὐτήν, παρουσιάζει μοναδικόν σύμπλεγμα πνευματικῆς, ψυχικῆς, ἠθικῆς, αἰσθητικῆς καὶ τεχνικῆς ἀκόμη συνθέσεως, μέ περιοδικές ἱστορικές μεγαλουργίες, ἀπὸ τίς ὁποῖες ὅμως ὡς Ἔθνος, γιά τά ἀναμφισβήτητα

έλαττώματα της φυλής, κατά καιρούς έκπίπτει μέχρι ταπεινώσεως και υποδουλώσεως του σέ λαούς υποδεεστέρας πνευματικής υποστάσεως και παραμένει στην ταπείνωση της δουλείας μέχρι την αναγέννηση και ανανέωση των δυνάμεων των θείων δώρων της φυλής, μέ τά όποια, μέ πραγματικές θυσίες των άγνωστων αϊμάτων γνωστών και άγνωστων ήρώων, άποκαθίσταται, όπως κατά την Έπανάσταση του 1821, στην ανθρωπινή ευδαιμονία της άληθινής έλευθερίας, ή όποία συνιστά και την άνωτέρα βαθμίδα του άληθινού πολιτισμού.

Τό Έθνος, άφου άποκατεστάθη στην έλεύθερη ζωή, συνεκέντρωσε όλες του τίς δυνάμεις για την στερέωση και επικράτηση της έλευθερίας, ευχαρίστησε ειλικρινώς τον Θεόν για την έπιτευχθείσα έθνική άνάσταση και ξεεδήλωσε την ευγνωμοσύνη του μέ την άνέγερση λαμπρού Καθεδρικού Ναού της Ευαγγελιστρίας στην Αθήνα και χιλιάδων περικαλλών Έρωων Ναών ανά την επικράτεια, αναγνωρίζοντας ως κύριο παράγοντα του Εικοσιένα την ιερή κιβωτό, πού διεφύλαξε άλώβητη και γονιμοποιό την ύψηλή και άείζωο παράδοση της φυλής, μέσα στον έθνικό κατακλυσμό, δηλαδή την μητέρα, τροφό και φρουρό του Όρθόδοξη Έκκλησία.

Διότι, όταν ο Πορθητής ένεχείριζε στον πρώτο μετά την άλωση της Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχη την άργυρή ποιμαντορική ράβδο, συνεκρότει άκουσίως έκ νέου την ένότητα του Έλληνισμού, πού είχε υποτάξει. Την συνεκρότει, κάτω άπό τό ιερό σκηπτρο της Έκκλησίας και άνεγνώριζε εμπράκτως την ύπεροχή της.

Αυτόκράτορα των Έλλήνων, αιχμάλωτο στά χέρια του Σουλτάνου, χαρακτηρίζει ο Μένδελσων Βαρθόλδου τον Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως. Αυτός, ο αιχμάλωτος αυτόκράτορας και τό έπιτελείο του, τό άνώτερο ιερατείο, πού τον περιστοιχίζει και οι πνευματικοί του Μέραρχοι, οι Μητροπολίτες, και οι άξιωματικοί και οι στρατιωτές του, οι Έρεϊς στίς πόλεις και στά χωριά, όλο τό άπέραντο στρατεύμά του εργαζόνταν άπό την έπομένη ήμέρα της άλώσεως για την άπολύτρωση του Γένους. Για πρώτη φορά στην Ιστορία των λαών έμφανίζεται μέ την Όρθόδοξη Έκκλησία τό φαινόμενο νά κρατεί ψηλά την λαμπάδα της προόδου των φώτων. Έργάσθηκε μέ όλες τίς δυνάμεις της, για την έξάπλωση της έλληνικής παιδείας, προσδοκώντας άπό αυτή την άνάσταση του Έθνους. Και όχι μόνον αυτό, αλλά και, πολύ συχνά, ο ιερωμένος και ο διδάσκαλος, ο έθνικός παιδαγωγός, είναι ένα και τό αυτό πρόσωπο, όπως άργότερα, όταν έλθει ή μεγάλη ήμέρα των θαυμάτων, ο ίδιος θά γίνει μάρτυρας και ήρωας του έθνικού άγώνος, σέ όλόκληρη φάλαγγα αίματομένων ράσων, πού έκάησαν όλα στην πελώρια πυρκαϊά της έθνικής έξεγέρσεως. Και είναι άκριβώς έδω τό σημείο, πού πρέπει νά σαρωθούν οι άστοχες και άντιεπιστημονικές γνώμες ότι τό Εικοσιένα έλαβε την έμπνευσή του άπό την Γαλλική Έπανάσταση. Έκείνη ή έπανάσταση, κοινωνική πρωτίστως, είχε και σαφέστατα άντικληρική άπόχρωση.

«Και πάλι ξαναμίλησε ή Πατρίδα μου

κι έτρεμε ή Άσπρη θάλασσα φλογάτη.

-Άκούστε! Έ γ ώ καβάλα δέν άνέβηκα

ποτέ μου στής Φραγκιάς τό άτι!

Εϊν' ή δική μου ή Έπανάσταση

Μέ του παπα την Πίστη σφραγισμένη.

Μέ του φτωχοῦ λαοῦ μου την άπάρνηση.

Μέ του κοτζάμπαση τό βιός άρματωμένη.

Κι οι τρεις μέ μία ψυχή, μέ μία καρδιά

στό αίμα τους μου δῶσαν βαφτισμένη

την άγγελοπλασμένη Λευτεριά!

-Ανέμισε τό μπαϊράκι, Ελλάδα μου,

κι ή Ιστορία τό κράζει·

‘‘ Η έπανάσταση είναι γέννα σου

Εἶναι καὶ δὲν ἀλλάζει!”»

(Χλόη Ἀχαϊκοῦ).

Ἀλλά τὴν σημαία τοῦ Εἰκοσιένα ὕψωσαν καὶ ἐκράτησαν χέρια Ἐπισκόπων.

Ὑποκλινόμεθα μέ εὐλάβεια ἐνώπιον τῶν ἔνδεκα Πατριαρχῶν, τῶν ἑκατόν καὶ πλέον Μητροπολιτῶν καὶ τῶν ἑξὶ χιλιάδων Ἱερέων καὶ Μοναχῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπεσφράγισαν διὰ τοῦ αἵματός των τὴν ὑπογεγραμμένη ἀπὸ τὸν Θεὸ ἐλευθερία τῆς Ἑλλάδος.

Αὐτὴ εἶναι ἡ Ἐκκλησία μας. Μήτηρ καὶ τροφός, αἰμοδότης καὶ ἀσπίδα, κιβωτός καὶ φρουρός τοῦ Γένους καὶ τῆς φυλῆς. Ρῖγος ἱερό διαπερνᾷ τὸ σῶμα μας ὅταν μελετοῦμε τίς σελίδες τοῦ 1821. Σελίδες, οἱ ὁποῖες δὲν θὰ εἶχαν γραφεῖ ἂν δὲν ἦταν ἡ Ἐκκλησία μας, ἡ Πίστη μας.

Πρό μιᾶς ἀντιθέτου γιὰ τὴν Ἑλλάδα διεθνοῦς καταστάσεως μόνον ἓνα θαῦμα μποροῦσε νὰ ἀναστήσει τὸ δοῦλον Ἔθνος. Καὶ τὸ θαῦμα αὐτὸ τὸ ἔκανε ἡ Ἐκκλησία μας. Αὐτὴ ἀνοιξε τίς πτέρυγές της καὶ ἀγκάλιασε τοὺς Ἕλληνες. Αὐτὴ προέταξε τὰ στήθη της στὸν κατακτητὴ. Αὐτὴ ὀργάνωσε μυστικά τὸν ἀγῶνα.

Κληρικός ἦταν ὁ Ἱερομάρτυς Ἅγιος Πατριάρχης Γρηγόριος ὁ Ε΄ γιὰ τὸν ὁποῖο ὁ ἱστορικός καὶ πολιτικός Σπυρίδων Τρικούπης εἶπε *«Ἡ ἀνεξαρτησία ἐγράφη τὸ 1821. Καὶ θέλετε νὰ σᾶς εἶπω ποίαν ἡμέραν; ἐγράφη κατὰ τὴν ἡμέραν, καθ’ ἣν ὁ μέγας Ποιμενάρχης τῶν Ὁρθοδόξων λαῶν ἐξερχόμενος ἀπὸ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων ἐκρεμάσθη ἀγιάζων καὶ ἀγιαζόμενος καὶ τρώγων ἀκόμη τὸν ἅγιον ἄρτον καὶ πίνων ἀκόμη τὸ αἶμα τοῦ Κυρίου. Ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐγράφη τὸ δόγμα τῆς ἀνεξαρτησίας. Καὶ θέλετε νὰ σᾶς εἶπω ποῦ ἐγράφη; ἐν ταῖς καρδίαις σας. Καὶ διὰ ποίας ὕλης ἐγράφη; Διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Γρηγορίου. Τοιαύτη γραφή, κύριοι, ἀδύνατον ποτε νὰ ἐξλειφθῇ»* (3 Αὐγούστου 1864).

Κληρικός ἦταν ὁ Ἐθνεγέρτης Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανός, ὁ ὁποῖος εὐλόγησε καὶ ὕψωσε τὸ λάβαρον τῆς Ἁγίας Λαύρας τὴν 25^η Μαρτίου 1821

«Καὶ πνεῦμα θεῖο χύθηκε μέ μιᾶς εἰς τὴν Ἁγία

Ψυχὴ τοῦ ἐνδόξου Γερμανοῦ, ποῦ ἀτρόμητος ἀπλώνει

τὸ ζακουστό τὸ Λάβαρο κι ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία

πρῶτος προβαίνει ἀγωνιστὴς καὶ πρῶτος ξεσπαθώνει»

γιατί

«στοῦ Γερμανοῦ τὸ μέτωπο κρυφὰ γλυκοχαράζει τοῦ Γένους τὸ ξημέρωμα».

Κληρικός ἦταν ὁ ἐκρηκτικὸς Ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Δικαῖος - Παπαφλέσσας, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ ἄναψε τὴν φλόγα τῆς Ἐπαναστάσεως στὴν Πελοπόννησο, ἔχυσε καὶ τὸ αἷμά του στό Μανιάκι, γιὰ νὰ γίνεῖ ὁ τόπος ἐκεῖνος ἱερός βωμός τῆς Ἑλλάδος.

Κληρικός ἦταν καὶ ὁ μαρτυρικός Ἐπίσκοπος Σαλόνων Ἡσαΐας, ὁ ὁποῖος προσέφερε τὴν ζωὴ του στὴν πλαγιά του Καλλιδρόμου, γιὰ νὰ ἀνοίξει ὁ δρόμος πρὸς τὴν Ἐλευθερία.

Κληρικός ἦταν καὶ ὁ θρυλικὸς Ἀθανάσιος Διάκος, ὁ ὁποῖος στὴν γέφυρα τῆς Ἀλαμάνας πολεμώντας γιὰ τὴν Πίστη του καὶ τὴν Πατρίδα του ἔδωσε τὴν θαρραλέα ἀπάντηση

«Πᾶτε κι ἐσεῖς κι ἡ πίστη σας μουρτάτες νὰ χαθῆτε,

ἐγὼ Γραικὸς γεννήθηκα, Γραικὸς θέ νὰ πεθάνω»

καὶ μετέτρεψε τὸ σουβλί τοῦ μαρτυρίου του σὲ πανύψηλο κοντάρι, στὴν κορυφὴ τοῦ ὁποῖου κυματίζει ἡ σημαία τῶν ἰδανικῶν τοῦ ἐλευθέρου κόσμου.

Κληρικός ἦταν ὁ ἡρωϊκὸς Ἐπίσκοπος Ρωγῶν Ἰωσήφ, ὁ ὁποῖος ἐτέλεσε τὴν τελευταία Θεία Λειτουργία πρό τῆς Ἐξόδου, ἐκοινώνησε τοὺς προμάχους καὶ ἀνετίναξε τὸν Ἀνεμόμυλο τοῦ Μεσολογγίου πού

*«τό ράσο τοῦ Δεσπότη του φορεῖ γιά σάβανό του
καί φλογερό μετέωρο πετᾶ στόν οὐρανό του
καί θάφτεται ὀλοζώντανο· στό διάβα του τρομάζουν
τ' ἀστέρια πού τό κοίταζαν καί ταπεινά μεριάζουν»*

(Αριστοτέλης Βαλαωρίτης)

Κληρικός ἦταν ὁ Ἐθνομάρτυς Μητροπολίτης Χίου Πλάτων Φραγκιάδης, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ ἐνωτίσθηκε τόν λόγον τοῦ Χριστοῦ «ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων» (Ἰωάν. ι', 11) ὀδηγήθηκε στό ἱκρίωμα τοῦ μαρτυρίου καί κατοχύρωσε αἰωνίως τὴν Ὁρθόδοξη Χριστιανικὴ καί Ἑλληνικὴ Ταυτότητα τῆς μυροβόλου ἀγιοτόκου Χίου.

Κληρικός ἦταν ὁ Ἀρχιδιάκονός του Μακάριος Γαρρῆς, ὁ ὁποῖος στοιχούμενος στὴν εὐαγγελικὴ ἐπιταγὴ «ὄπου ἐγὼ εἰμί ἐκεῖ καί ὁ διάκονος ὁ ἐμός ἔσται» (Ἰωάν. ιβ', 26) ἀκολούθησε στὴν ἀγχόνη τοῦ μαρτυρίου τόν Ἐπίσκοπό του, μέ τόν ὁποῖο ἦταν «συνηρμοσμένος ὥσπερ χορδὴ κιθάρα».

Κληρικός ἦταν ὁ Ἱερομάρτυς Σταμάτιος Χαρτουλάρης, ὁ ὁποῖος ἀνέμειξε τό αἷμα του μέ τό αἷμα τοῦ Κυρίου ὁ ἴδιος θύμα καί ἱερεῖον.

Πιστός Χριστιανός ἦταν ὁ ἀνδρεῖος Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ὁ ὁποῖος πολεμοῦσε προσευχόμενος, διεβεβαίωσε ὅτι «ὁ Θεός ἔχει ὑπογράψει τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος καί δέν παίρνει πίσω τὴν ὑπογραφή του», καί ἀγωνιζόταν γιὰ νὰ «ἀναστήσουμε μιὰ πατρίδα πού κεφαλὴ θάῃ τόν Χριστό».

Πιστός Χριστιανός ἦταν ὁ τίμιος Κωνσταντῖνος Κανάρης, ὁ ὁποῖος πρὶν καί μετὰ ἀπὸ τό κατόρθωμά του στό λιμάνι τῆς Χίου ἐπῆγε στὴν Ἐκκλησία τῶν Ψαρῶν γιὰ νὰ δεηθεῖ καί νὰ εὐχαριστήσῃ τόν Θεό

*«Μές τ' ἀναμμένα κύματα
τόν εἶδε νὰ περάσῃ
νά πεταχθῆ σάν ἄγγελος
στά ὀλόχαρα Ψαρά
καί σάν παιδάκι κλαίγοντας
στὴν Ἐκκλησία νὰ φθάσῃ
κ' ἐκεῖ τ' ὠραῖο στεφάνι του
ν' ἀφήσῃ προσφορά.*

*Ἄξιο 'ς ἐμᾶς παράδειγμα
ἀγνῆς ταπεινωσύνης
νά κλίνῃ ὁ μεγαλόδοξος
σεμνά τὴν κεφαλὴ
γιὰ νὰ προσφέρῃ ἀσύγκριτο
σημεῖον εὐγνωμοσύνης
στόν Ἐνα, πού τὴν δύναμι*

χαρίζει κι αφαιρεί»,

(Γεώργιος Μαρτινέλης),

καί αργότερα ανήγειρε στην Αθήνα τόν Ίερό Ναό τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Κυψέλης.

Πιστός Χριστιανός ἦταν ὁ εὐλαβῆς Ἰωάννης Μακρυγιάννης, ὁ ὁποῖος ἐχαρακτήριζε τήν Ὁρθοδοξία «πολύτιμον τζιβαϊρικό», ἐπίστευε ὅτι «εἶναι ἀδύνατες οἱ θέσες κι ἐμεῖς, ὅμως εἶναι δυνατός ὁ Θεός ὁποῦ μᾶς προστατεύει», καί «θρησκείαν δέν ἀλλάζομεν ἐμεῖς, οὔτε τήν πουλοῦμεν», καί διεκήρυττε ὅτι «ὅταν μοῦ πειράζουν τήν πατρίδα μου καί τήν θρησκείαν μου, θά μιλήσω, θά ἐνεργήσω κι ὅ,τι θέλουν ἄς μοῦ κάνουν».

Πιστός Χριστιανός ἦταν ὁ στραυραετός τῆς Ρούμελης, ὁ Γεώργιος Καραϊσκάκης, ὁ ὁποῖος ἀφιέρωνε τάμα εὐλαβικό, ἀργυρόχρυση ἐπένδυση τῆς εἰκόνας Παναγίας τῆς Προυσιώτισσας, μέ τά τρία παράσημά του, τά ἀσημένια ἀστέρια (1824) .

Πιστός Χριστιανός ἦταν ὁ Ἡγεμών τῆς Μάνης Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης, ὁ ὁποῖος ἔγραφε στόν Θεόδωρο Κολοκοτρώνη μετά τόν θρίαμβο στά Δερβενάκια «Ἰδοῦ ὁ Θεός μεθ' ἡμῶν ὡς ἐπάταξεν ἔθνη πολλά καί ἀπέκτεινε βασιλεῖς κραταιούς. Ὁ Παντοκράτωρ Θεός δέν μᾶς ἀφήνει εἰς τήν διάκρισιν τοῦ ἐχθροῦ. Ὅχι, ὄχι βέβαια, ἀλλά εἶναι σύμμαχός μας κατά πάντα καθὼς ἐμπράκτως πολλάκις τό εἶδομεν καί ἄμποτε εἰς τό ἐξῆς διά τῆς δυνάμεως τοῦ τιμίου καί ζωοποιοῦ Σταυροῦ καί τῆς ἐνεργείας καί γενναιότητος σας ν'ἀφανισθῇ ὁ ἐχθρός ἐξ ὀλοκλήρου».

Πιστός Χριστιανός ἦταν ὁ Πρίγκηψ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης, ὁ ὁποῖος ἔκανε τήν ἔναρξη τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος μέ τήν προτροπή «Μάχου ὑπερ Πίστεως καί Πατρίδος» διότι «εἶναι καιρός...νά κρημνίσωμεν ἀπό τά νέφη τήν ἡμισέληνον καί νά ὑψώσωμεν τό σημεῖον, δι' οὗ πάντοτε νικῶμεν! λέγω τόν Σταυρόν»(24 Φεβρουαρίου 1821).

Πιστός Χριστιανός ἦταν ὁ γενναῖος Ὀδυσσεύς Ἀνδρουῦτσος, ὁ ὁποῖος ὁμολογοῦσε ὅτι «μέ τήν βοήθεια τοῦ Παντοδύναμου ἐκάμαμε ὅ,τι ὁ κόσμος δέν ἐκαρτέρηγε ἀπό ἡμᾶς».

Πιστός Χριστιανός ἦταν ὁ σεμνός Μᾶρκος Μπότσαρης, ὁ ὁποῖος ἔκλεισε ἡρωϊκῶς τά μάτια του μέ τά λόγια «μείνατε πιστοί στήν πατρίδα καί πιστοί δοῦλοι τοῦ Θεοῦ» (8 Αὐγούστου 1823).

Πιστή Χριστιανή ἦταν ἡ καπετάνισσα Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα, ἡ ὁποία ἔγραψε στούς προκρίτους καί τούς δημογέροντας «Ὑπό τό σημεῖον τοῦ Σταυροῦ θά ρεῦση ἐπίσης τό αἷμά μου. Εὐλογητός ὁ Θεός!».

Αὐτοί ἐδημιούργησαν τό Εἰκοσιένα. Αὐτοί ἐτέλεσαν τίς Μεγάλες καί Βασιλικές Ὠρες τοῦ Ἔθνους. Αὐτοί ἐπύργωσαν τόν ὠραιότερο πύργο στήν Ἑλλάδα , τόν πύργο τῆς ἐλευθερίας.

Ἡ ἐλευθερία τοῦ Ἔθνους μας ἐγεννήθη στούς θόλους τῶν Ναῶν μας καί ἔζησε στά ἅγια θυσιαστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας. «Φῶς ἰλαρόν» ἀκτινοβολεῖ ἀπό τά ἐνδότατα, ἀνεξερεύνητα βάθη τῆς Πίστεως. Ἡ χρυσή, ἀλύμαντη σφραγίδα τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι τό φυλαχτό καί ἡ πυξίδα μας γιά νά μὴν χάσουμε στήν πορεία μας τόν πολικό ἀστέρα τῆς Ἑλλάδος, γιά νά μὴν βρεθοῦμε σέ κανένα μας σταθμό ἔξω ἀπό τούς κόλπους τοῦ εὐμενοῦς Θεοῦ τῶν Πατέρων μας. Ἄς ἀντλοῦμεν ἀενάως εὐκρασία, εὐρωστία, εὐπνοια ἀπό τίς ἀστείρευτες πηγές τῆς Ἱστορίας μας. Πηγή γάργαρα καί λαγαρή ἀπό τίς πλουσιώτερες, πηγή μεγάλη, στήν ὁποία στραγγίζουν καί ἀνανεώνονται ὅλα τά νάματα τοῦ Ἑλληνοχριστιανισμοῦ εἶναι ἡ μυσταγωγία τοῦ Εἰκοσιένα.

Φτερουγίζει χερουβικά ἐπάνω ἀπ' τούς τόπους τῆς θυσίας.

Κελαῖδεῖ ἐωθινά μέσα στίς ἰαχές τῆς μάχης.

Ἀναρπάζει ἀπόκοτα στούς κόλπους τῆς τήν πραγμάτωση τοῦ πόθου τῆς ἐλευθερίας.

Ἁγιασμένη στά λάβαρα τῶν Ἐκκλησιῶν.

Σφικτοδεμένη στό σκοινί τοῦ Πατριάρχη.

Ματωμένη στά Χιώτικα Μοναστήρια.

Ὁρμητική στίς μπουῦκες τῶν κανονιῶν τοῦ Μεσολογγίου.

Ἀδούλωτη στοὺς πύργους τῆς Μάνης.

Φωτισμένη ἀπ' τὸν δαυλὸ τοῦ Κανάρη.

Φλογισμένη ἀπ' τοὺς σπινθῆρες στό Κούγκι καί στά Ψαρά.

Κρεμασμένη στά γιαταγάνια τοῦ Μπότσαρη καί τοῦ Καραϊσκάκη.

Νικηφόρα στίς μάχες τοῦ Πετρόμπεη καί τοῦ Ἀνδρούτσου.

Εὐλογημένη ἀπ' τὸν Τριαδικό Θεό.

Ἀνεκτίμητο στέμμα τῆς αἰωνίου Ἑλλάδος.

Μυσταγωγία, κατηχουμένη ἀπὸ τὸν εὐαγγελικό λόγο τοῦ Γέρου τοῦ Μοριᾶ στοὺς μαθητές τοῦ Βασιλικοῦ Γυμνασίου Ἀθηνῶν κάτω ἀπ' τὸν ἴσκιο τοῦ ἀρχαίου Παρθενῶνα: « Πρέπει νά φυλαξέτε τήν πίστη σας καί νά τήν στερεώσετε, διότι, ὅταν ἐπιάσαμε τά ἄρματα, εἶπαμε πρῶτα ὑπέρ πίστεως καί ἔπειτα ὑπέρ πατρίδος» (8 Ὀκτωβρίου 1838).

1821: ΟΙ ΜΕΓΑΛΕΣ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΙΚΕΣ ΩΡΕΣ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

